

Nemigen volt, sőt bátran elmondhatjuk, sohasem volt nekünk pénzünk egyetemen. Krajcártalanok voltunk nagybörzsi. Azon a nyáron pedig teljesen pénz nélkül álltunk. Apám elszegődött Cövek Nagy Gáborhoz, a cséplőgépészhez. A távoli megyékben barangoltak, bércepléseket vállaltak. Apám mindeneség volt Cövek Nagynak. Szaladj ide, szaladj oda, mérjél, írjál, számolj, fűtsél, kezelj a gépet, félóra múlva visszajövök. Holott pedig huszonnégy óra múlva se jött vissza, sokszor két napig egyfolytában ivott a kocsmában... Apám minden nyáron vele volt, minden nyáron becsapta, mégis mindig rá tudta beszélni, hogy vele menjen, fűt-fát ígérve hiszékeny apámnak. Tudtuk, hogy majd csak szeptemberben jönnek haza, ha majd a herét, bodorkát is elesépelik, így hagyott otthon bennünket apán Péter-Pálkor azon a nyáron is.

A krajcártalanság ösztökelt aztán engem arra, mint második kisdiadot, hogy elszegődjem a kőművesekhez téglahordásra. Kibeszélhetetlenül vágytam egy tornanadrágra, tornaingre, gumicipőre. Vágyamról többször beszéltem édesanyámnak.

— Mit csináljak, kisfiam, ha nincsen rávaló!... Ez a Cece néni se jön ide mostanában, hogy eladná nekí valamit.

Cece néni vén, pipás cigányasszony volt, edénnyel és ócska ruhával kereskedett.

Akkor építették a faluban az emeletes Népbankot, és én hétfőn reggel jelentkeztem Hakker pallérnál. Hakker italos ember volt, akkor is a kocsmából jött ki a munkára. Verbenforgó szemmel nézett rám:

— Mit akarsz, te kölyök?
— Téglát hordani — feleltem.

Csurka Péter:

Édesanyám

— Osztán bírod? — csodálkozott keveset.

— Biorom.

Barackot nyomott a fejemre s felvett egy korona nap számmal. És én hordtam a téglát. A téglát harmadnapra kisebezte az ujjaim hegyét, serkedezett belőlük a vér. Esténként vizes borogatást rakott rá édesanyám és azt mondta, hogy nem nekem való még a téglahordás. Én azt vettemtellen, hogy majd csak kihúzó ez a hetet.

— Hat korona, édesanyám! Milyen sok pénz az!

El is jött a szombat. Felállunk nap számfizetésre. Az utolsó közt szólították az én nevemet. Egy téglarakás tetején ültünk öreg barátommal, Gyula bácsival, akivel az állványokon hozott össze a közös sors, mert hét vége felé már targoncával hordtuk a téglát, az öregember és a gyerek — múlt és jövő. Gyula bácsit azóta sem tudom elfelejteni, mert az első ember volt a világon, aki belémlopta a szomorúságot, aki megtanított vele, hogy vannak szánandó emberek ezen a földön. Mert Gyula bácsi szegény, foltozó szabó volt, de elromlott a szeme és nem tudott az iparban dolgozni. De az egyik fiából ügyvéd lett, a másikból vasúti mérnököt nevelt, a lányát pedig egy gazdag nagykereskedő vette el... Ő meg sovány nap számból tengette öreg napjait.

Hat koronát kaptam, boldogan szaladtam haza. Megvehetjük a tornainget, sapkát, cipőt.

A segéd összecsomagolta szépen a tornafelszerelést, átkötötte zöld szalaggal, édesanyám a kasszához ment, leszámolta a hat koronát. A kövér rövidúrus a kassza üveglapjához ütögette a koronákat. Az utolsónál lekopott a kárpót az üzleti mosoly:

— Ez a korona hamis, kérem!

Újra odaverte az üveghöz.

— Hamis pénz! Hamisítvány!... Nikli, nem ezüst! De még nem is nikliből, cinkből hamisították...

Ott álltunk megütötte a kasszával. Én hőfehéren, édesanyám színtjávára kapkodta el égszínkék szemét a kereskedő gyanakvó tekintete elől.

— Kérem, ezt a pénzt nem fogadhatom el! Tessék kicserélni!

Igen, tessék kicserélni! De nem volt nekünk hetedik koronánk. Így aztán a segéd elvette tőlem a csomagot, és kiszégyenkeztünk a boltból. Kint az utcán mintha édesanyám pár perc alatt öregasszonnyá vált volna, pedig még alig volt túl a harmincadik életévén.

— Csálók! El akarták szólni a hamis koronát! — hangzott utánunk a boltból.

Hakker előtt álltam fent az állványon. Szája okádta a füstöt és a szilvapalinka-illatot.

— Mit akarsz?... Nem veszek vissza, mert három napot lazukáltál!...

— Nem azért jöttem én, Hakker úr kérem — mutatam neki felsebzett ujjaimat —, hanem azért, mert szombaton egy rossz koronással tetszett fizetni...

Mutatam neki a rossz pénzt. Ordítáni kezdett, szidott, ütésre emelte a kezét. Futni kezdtem. Futottam le az állványon.

Hakker káromkodva szaladt utánam, felkapott egy malteroskanalat, hogy azzal majd agyoncsap. Utánam hajította, de nem talált el.

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

És már hat óra lett, fájt a nyak, csengett az épületen. Gyula bácsi sietett felénk malterosan, mesze-sen. Előre kiáltotta:

— Csirkefogó!... Én adtam néked rossz koronát!... Fél téglát dobott utánam, azzal sem talált el és miután nem bírta szusszal, abahagyta a futást. Anyám az épülő háztól távolabban várakozott rám, nyugtalanodott. Hallotta Hakker szitkait, ordítását és már intett is, hogy ő beszéljen vele személyesen. Tétovázott, meg-megállt. Odaértem. Megértett mindent...

— Mi történt veled, kisfiam, barátom? Miért akart Hakker agyonütni?

Elmondtuk, Gyula bácsi gondolkodott.

— Adja csak ide, jóasszony azt a hamis pénzt. Majd én megpróbálom elcsúszni...

Azzal otthagyt bennünket, átsietett a téren, belement a szemben levő kocsmába. Vártuk szívzorongva, hátha sikerül neki „felváltani”. És egyszer csak — de nem is jó erre visszagondolni — láttuk, hogy a kövér kocsmáros lökdösi ki Gyula bácsit az ajtón, káromkodott, a csendőrséggel fenyegetőzött.

Tizenkét esztendő még nem az a kor, mely megérti a világ folyását, de gyerekfejjel azt már tudtam, hogy a szegény emberek olyan elhagyatottak voltak, mint az égi madarak.

Pityergős lélekkel feküdtem le. Gyula bácsi! Hosszú évekig láttam az arcát olyan szederjesen, öreglilásan, mint mikor a szegénytől elborult lélekkel, tétova léptekkel szelte át a tereket, kapkodta a levegőt.

— Hát megjártam, na!... Na de nem baj, nem baj! — vigasztalta magát. De menjünk innen, mert hátha az a bolond kocsmáros még igazán átszól a csendőrségre... Ezt a rossz pénzt pedig inkább el kellene hajítani...

— Hajítsa el! — bízta anyám lehelethalkan.

Rosszakat álmodtam. Cigányasszonyok lepték el a házat, elvittek mindent. Köztük volt Cece néni is és elcsalta édesanyám ünneplő ruháját, azt a krinolint, melyet csak nagy ünnepek alkalmával vettem fel és úgy festett benne — még most is látom —, mintha a nyári pirkadat csókolta volna erre a világra.

Hirtelen felébredtem s úgy tetszett, mintha Cece néni libbent volna ki a szoba ajtaján, s mintha édesanyám csendesesen csukta volna utána az ajtót. Álom volt, vagy igaz, nem tudom már, de pár nap múlva ez az álom megismétlődött. Megdörzsöltem a szememet. Libbent Cece néni a szobából. A szekrényhez rohantam, kinyitottam. Édesanyám egyetlenegy ünneplő ruhája nem volt benne... Álltam némán, ijedősen és az egyik székre esett a tekintetem. A széken egy tornaing, egy pár tornacipő és egy fekete klottnadrág díszlekedett sorjában egymás mellett.

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Az udvarról nótá szallt be. Édesanyám dalolt. Szép, tiszta, zengő volt a hangja, egyúttal daloltak anyámmal a kiskert virágai, és a kövér birsek lombjai alatt a madarak...

Nicolas Guillén:

MEGÉRKEZÉS

Július 10-én, kedden ünnepeljük a világhírű forradalmár kubai költő, Nicolas Guillén születésének 60. évfordulóját. Versét ebből az alkalmából közöljük.

Im, itt vagyunk!

Nedvesen hangzik felénk az erdőkből a szó, és roppant-erejű nap hajnalodik fel ereinkben.

Erős az ököl.

s az evező benne szilárd.

A szemek mélyén hatalmas pálmafák alszanak, és a kiáltás úgy szakad ki belőlünk, mint egy csepp szintiszta arany

Kemény és széles lábunk

beletapossa a port az elhagyatott utakra, melyek szűkek a mi sorainknak.

Tudjuk, hol születnek a vizek,

és a kiáltás úgy szakad ki belőlünk,

mint egy csepp szintiszta arany

a vörös ég kárpítja alatt.

Dalunk meg olyan,

mint az izom a lélek bőre alatt, —

egyszerű, csöndes dalunk.

Hozzuk a hajnalban a füstöt,

a tüzet hozzuk az éjre,

hozzuk a kést, mint egy kemény hold-szeletet,

mely az otromba bőrbe mélyre bevág,

alligátorokat hozunk az iszapban,

és ijákat, mik vágyainkat kilövik,

és rajtuk trópusi óv van,

és tiszta a lelkünk.

Amerika kialakult arcélehez

hozzáadjuk a mi jellemvonásainkat.

Ó, barátaink; im, itt vagyunk!

Vár bennünket a város, apró palotái, mik olyanok, mint az erdei vad-méhek lépei — kiszáradt utcái:

mint a folyók, mikor nem hull eső a hegyekben, és háza: az ablakok ijedt szemével bámulnak le miránk.

Régi lakosai tejjel és mézzel kínálnak,

és zöld lombokkal koszorúzzák meg homlokainkat.

Ó, barátaink, im, itt vagyunk!

A nap korongja alatt

izzadó bőrünk

a legyőzöttek nedves arcát tükrözi vissza,

és az éjben

— míg a csillagok lángjaink csúcsain égnek —

a folyók és madarak fölött felhajnalodik nevetésünk!

VEGH GYÖRGY fordítása

FÜSSY LÁSZLÓ

ASZFALTOZÓK

Aszfaltozzák a nagy teret
A városháza mellett,
S ha feltűrt újjú férfi-kar,
Ha mély ásvány-lehellet,
Ha szarkos kátrány, tört

S cement triója ihlet:
Nincs semmi holló-szárnya
Az áradt rímeknek. [már

Öreg vagyok, de lelkemet
Most év nem gyűri, tolja;
Semmit sem számít rossz idő
Hévtől ha szerlemből
E megadó, ez oly szelíd
S oly nyers, vasikló munka;
Világok teljes ritmusa
Megintcsak nem aludva.

Füstölve: lekvárt ken reá
Két-kéz az aljatzatra,
Fehér gőz illan el nyomán
S vad jószágával vallja
A vers a régi voltomat,
Átfutni igaz fényvel;
Zabot hegyezni ő se küld,
S mi múltó most sem ér el.

Nincs ott nagy vígság, dárídó,<